

Update Identificatie januari 2009

Deze update omvat een aanvulling op de brochure 'Identificatie' die in juli 2005 werd uitgegeven (zie boekenoverzicht op www.jaapspaans.nl). De vele voordelen van de computer worden door mij niet ontkend. Aan mijn publicaties ligt wel de gedachte ten grondslag, dat de rol van de computer in de samenleving steeds dominanter wordt en dat er onvoldoende bezinning plaats vindt op de ethische en levensbeschouwelijke nadelen. Achter ieder deelonderwerp zijn diverse bronnen opgenomen ter onderbouwing. **Om 'zweverigheid' te voorkomen worden zowel christelijke als seculiere bronnen vermeld.**

De aanvulling heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

- * *Analyse. Korte nadere beschouwing van een van de onderwerpen*
- *1 Biometrie (identiteitsfraude)
- *2 Rfid-chiptechnologie
- *3 Persoonsregistratie/Informatieverwerking/Betaalverkeer/Identificatie
- *4 Diversen/ethiek/excessen

ANALYSE: SPANNING TUSSEN DE VEILIGHEIDSDIENST AIVD EN POLITIETOP OVER SCREENING

Onder *3 is een bericht opgenomen over de spanning tussen de politietop en de AIVD over de screening van een korpschef. Volgens diverse media is de vertrouwensband tussen de twee organisaties beschadigd. Er was groot ongenoegen omdat volgens de politie een negatief oordeel over de betrouwbaarheid van een van de korpschefs, niet goed werd onderbouwd. Reden is dat op dergelijke dossiers het predicaat 'geheim' van toepassing is. Ik vond de reactie van de korpschefs zeer opmerkelijk. Ook deze burger heeft de mogelijkheden om in beroep te gaan. Belangrijker vind ik dat het juist de politietop is die bij herhaling via de media ventileert dat 'veiligheid dient te prevaleren boven privacy'. Het is een belangrijk uitgangspunt bij het veiligheidsbeleid en de rechtshandhaving. Argumenten van burgers die wezen op het belang van rechten zoals verankerd in artikel 10 en 11 van de Grondwet, werden weggehoord. De visie van de politietop is mede bepalend geweest voor de huidige privacyperikelen in ons land. Nu het om een betrouwbaarheids- en integriteitsonderzoek gaat van een hoge politieambtenaar en het de heren zelf betreft, is er opeens protest. Die tegenstrijdigheid komen we vaker tegen bij politici, topmensen in het bedrijfsleven en bestuurders. Inmiddels is er een onderzoek aangekondigd door de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD). Deze diensten zijn uitgezonderd van de

bepalingen van de Wet bescherming persoonsgegevens (artikel 2). Zoals ook in andere privacykwesities het geval is, juich ik zo'n onderzoek toe. Het is opvallend dat ook binnen Justitie en de rechtshandhaving ethische kwesities bespreekbaar worden. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de scepsis bij veel politieambtenaren voor een speciale DNA-databank voor de politie (zie verderop onder 4.).

***1. BIOMETRIE**

Kinderen veilig met vingerscan

Kinderdagverblijven maken steeds vaker gebruik van vingerscanapparatuur als ouders hun kroost komen brengen. De maatregel is bedacht om vreemden buiten de deur te houden. Volgens secretaris Roel Masselink van de branchevereniging 'Ondernemers in de kinderopvang' is het een prima methode en kan goed in de gaten worden gehouden wie er in en uit het kinderdagverblijf gaan en wie welk kind meeneemt. Zo'n twintig crèches maken inmiddels gebruik van de vingerscan. Masselink: "Normaal gesproken hebben de leidsters lijsten van de kinderen en staat erbij door wie ze worden opgehaald. Als opa nu een keer Marietje komt ophalen maar dit niet is doorgegeven, weet de leiding niet wie opa is. Als opa's vingerafdruk in het systeem staat, voorkom je deze problemen. Wie niet geregistreerd staat, komt simpelweg niet binnen." Het systeem van de vingerafdrukken is simpel. Een kinderdagverblijf in de stad Groningen kreeg gisteren zo'n apparaat. De vingerafdrukken werden verzameld en gekoppeld aan de namen van de kinderen. De leidster van het 48 kinderen tellende dagverblijf wil er alles aan doen om de veiligheid zo goed mogelijk voor elkaar te hebben. "Mensen geven hun grootste bezit af aan mij en mijn collega's. Wij zijn er op dat moment verantwoordelijk voor. Als je enge mannen of vrouwen kunt buitensluiten op die manier moet je dat vooral zo doen", zegt Miranda. De meeste ouders reageerden volgens de kinderleidster eerst afwachtend. 'Nou nou, moet dat nou', zeiden ze. Nadat ik ze uitleg had gegeven met alle voordelen op een rij, vonden ze het prima."

ANPR-systeem (kentekenherkenning) verder geperfectioneerd

Het Automatic Number Plate Recognition System (ANPR) wordt steeds geavanceerder. Er lopen in het buitenland experimenten, waarbij kentekenherkenning is gekoppeld aan een systeem, om via biometrische gelaatsherkenning inzittenden van voertuigen tegelijk te identificeren.

Israël dreigt weigeraars biometrische database met celstraf

Het Israëliëse parlement heeft een voorstel aangenomen die mensen verplicht om hun biometrische data aan de overheid af te staan. Weigeraars kunnen gevangenisstraf van een jaar krijgen. Voordat de wet wordt ingevoerd moet een comité zich er nog over buigen. Mocht de database er komen, dan krijgt die meerdere functies. Zo zou het de politie bij vastgelopen onderzoeken kunnen helpen, maar is die met name bedoeld om het vervalsen van persoonsbewijzen tegen te gaan. Aan de hand van vingerafdrukken en digitale foto's hoopt men fraude te voorkomen en zelfs uit te bannen. 'Het voordeel van biometrische features om iemands identiteit te bepalen is het feit dat je biometrische informatie altijd bij je draagt, in tegenstelling tot andere identificatie maatregelen, die veranderd kunnen worden en beperkt zijn in het detecteren van vervalsingen", zo laat een deskundige weten. Volgens voorstanders van het voorstel zijn er op dit moment 350.000 vervalste identiteitsbewijzen in Israël in omloop. Hier komt duidelijk het spanningsveld tussen veiligheid en privacy naar boven. Dat Israël veiligheid wil is logisch. Tegenstanders zien de komst van de database als een schending van het recht op privacy. Ook zouden "kwaadaardige elementen" het systeem kunnen hacken. Inlichtingendiensten hebben toegang tot het systeem waardoor er minder democratisch toezicht is dan gewenst.

Identiteitsfraude in gevangenen wordt moeilijker door de introductie van de Basisvoorziening Biometrie

Medio november 2008 werd de Basisvoorziening Biometrie officieel gepresenteerd in de gevangenis in Zoetermeer door minister van Justitie Hirsch Ballin. Identiteitsfraude kan hiermee worden voorkomen, omdat het voor gevangenen moeilijker wordt zich voor te doen als iemand anders. De gevangenen hebben een nieuwe methode in gebruik genomen, waarmee ze de identiteit van een gedetineerde nauwkeurig kunnen vaststellen. Het nieuwe biometrische systeem bestaat uit een combinatie van een digitale foto, een digitale vingerafdruk en scherpe documentcontrole. Nog dit jaar zullen alle gevangenen het systeem voor scherpe identiteitscontrole gebruiken. Dat moet voorkomen dat door persoonsverwisseling de verkeerde mensen een straf uitzitten. Voor en na het bezoek in gevangenen wordt de digitale vingerafdruk van gedetineerden gecontroleerd om persoonsverwisseling tegen te gaan. De Basisvoorziening Biometrie wordt vanaf 2010 veel breder ingezet. Dan zullen onder meer de politie en het Openbaar Ministerie zich erop aansluiten. De werkwijze kan dan bijvoorbeeld ook worden gebruikt om zeker te stellen dat een DNA-profiel aan de juiste verdachte wordt gekoppeld. Uiteindelijk zal de Basisvoorziening Biometrie worden gebruikt vanaf een aanhouding door de politie tot en met het toezicht van de reclassering.

Bronnen:

De Telegraaf, 22/8/2008. 'Kinderen veilig met vingerscan'.

Website Security.nl, 1/11/08. 'Israel dreigt weigeraars biometrische database met celstraf

Reformatorisch Dagblad, 12 november 2008. 'Gevangene kan moeilijker sjoemelen met identiteit'.

ANP-bericht, 12 november 2008 over de Basisvoorziening Biometrie in gevangenissen.

*2 RFID-CHIPTECHNOLOGIE

Schoolkinderen voorzien van chip

De Aquidneck School in de Amerikaanse staat Rhode Island gaat 80 kinderen voorzien van een RFID-chip, waarmee hun locatie op elk gewenst moment kan worden opgevraagd. De chip zal worden aangebracht in hun schooltassen. Ouders kunnen inloggen op de website van de school om bijvoorbeeld te zien of hun kinderen de bus gehaald hebben, of dat ze nog op school zitten.

De Amerikaanse burgerrechtenbeweging ACLU heeft het plan bekritiseerd en noemt het een schending van de privacy van de kinderen, alsmede ook een mogelijke bedreiging voor hun veiligheid. Stephen Brown, directeur van de ACLU in Rhode Island, vraagt zich af of onbevoegde personen op deze manier niet makkelijk toegang kunnen krijgen tot de locatie van de leerlingen, alsmede ook tot hun persoonlijke gegevens.

Schokken voor vliegtuigpassagier

Technici van het Amerikaanse department of Homeland Security en het bedrijfsleven experimenteren met de zogenaamde 'taserband' die in de toekomst wellicht gedragen moet worden door vliegtuigpassagiers. Mocht het plan slagen dan dragen reizigers de band vanaf het inchecken tot het uitstappen.

De zogenaamde 'Safety Bracelet' dient onder meer als ticket, boarding pass, bevat een GPS-tracker en zelfs een taser... Vliegtuigpersoneel kan die taser inschakelen op het moment dat een passagier een bedreiging vormt voor de veiligheid. Deze krijgt dan een schok die zo heftig is dat de persoon in kwestie voor enkele minuten uitgeschakeld wordt. In een Rfid-chip liggen de gegevens van de drager opgeslagen.

Internationale instanties en burgerrechtenorganisaties hebben inmiddels hun afschuw over het plan uitgesproken. Zo vrezen internationale luchtvaartmaatschappijen een sterke afname van reizigersaantallen, mocht de Amerikaanse staat het plan doorvoeren. ACLU, voorvechter van mensenrechten, noemt het plan 'afschrikwekkend' en passend binnen de koers die de Amerikaanse overheid kiest in de discussie omtrent veiligheid en privacy.

Onderhuidse kidnapchip tegen ontvoering

Welvarende Mexicanen die doodsbang zijn voor ontvoering, laten steeds vaker chips onder hun huid aanbrengen die zijn verbonden met satellieten. Op die manier kan de politie hen overal vinden, zelfs als ze vastgebonden in een kelder of kofferbak liggen. De deelnemers betalen een bedrag voor de chip en jaarlijks voor onderhoud enz.

Automatische identificatie van personen en goederen op 50 meter

Een bedrijf heeft met behulp van de nieuwe Power-ID RFID labels een persoons identificatie oplossing ontwikkeld waarbij, tegen geringe kosten, eenvoudig personen en goederen gelokaliseerd en geïdentificeerd worden zonder dat een dure infrastructuur opzet hoeft te worden. Deze labels voldoen aan de EPCglobal Class1, Generation 2 standaard waardoor de unieke chipcodes met standard UHF readers/antennes (850-960 MHz) kunnen worden uitgelezen. Door gebruik te maken van een zeer kleine en energie zuinige batterij worden de RFID signalen over grote afstanden verzonden.

Microchips voor Aidspatiënten in het Oosten van Indonesië

Bestuurders in de Indonesische provincie Papua overwegen een chip te implanteren bij een aantal HIV/AIDS patiënten. Een poging om de verspreiding van de ziekte te volgen en te voorkomen. Gezondheidswerkers hebben scherpe kritiek op het plan. Een woordvoerder van de overheid gaf aan dat het ging om 'sexueel agressieve' patiënten. De overheid zou zo kunnen optreden tegen personen die de ziekte op anderen overdragen.

Bronnen:

[NaturalNews.com, 18-6-2008](#)

[De Telegraaf, 8-7-2008. 'Schokken voor vliegtuigpassagier'.](#)

[Diverse media zoals RTL-nieuws en dagbladen, 22/8/2008. 'Kidnapchip tegen ontvoering'.](#)

[Persberichten.com, 13 oktober 2008.](#)

[Associated Press, 25 november 2008. 'Microchips for AIDS patients in eastern Indonesia'.](#)

***3 PERSOONSREGISTRATIE/INFORMATIE/BETAALVERKEER**

Nationale Privacydag

Mening van de voorzitter van het CBP n.a.v. de Internationale Privacydag op 28 januari 2008. In de naam van de veiligheid en de bestrijding van misdaad en terrorisme wordt de vrijheid van de Nederlandse burger stukje bij beetje steeds

verder ingeperkt. Volgens voorzitter Jacob Kohnstamm van het College Bescherming Persoonsgegevens, een door de overheid aangestelde waakhond om de privacy van de burgers te beschermen, zijn we inmiddels zelfs in een soort glazen samenleving aanbeland, waarin niemand meer onbespied door het leven kan gaan.

Sepanummer voor iedere Europeaan

Europese SEPA verdringt pincode en acceptgiro. Er komt een nieuw systeem voor het geldverkeer in de EU in het kader van de gemeenschappelijke

Europese betaalmarkt. Het SEPA-nummer zal maximaal 34 tekens bevatten. **In Nederland bestaat het uit 18 tekens en staat al vermeld op de meeste bankafschriften (Ibancode).** De transformatie dient rond 2013 te zijn afgerond. Hoewel Europarlementariërs zich ingenomen toonden met het nieuwe systeem, vrezden sceptici voor de privacy en dat banken dit zullen aangrijpen om de kosten voor het binnenlandse betalingsverkeer te verhogen.

Legitimatie in de zorg

Wie als patiënt in Drenthe naar een huisartsenpost gaat voor onderzoek of behandeling wordt gevraagd naar een geldig identiteitsbewijs. Dat heeft te maken met de invoering van het Burger Service Nummer (BSN) in de zorg. Het BSN-nummer onderscheidt zich van bijvoorbeeld het Sofi-nummer, doordat het ook buiten de overheid gebruikt zal gaan worden, bijvoorbeeld om bestanden te kunnen koppelen en informatie uit te wisselen. De komende jaren zal gebruik van het BSN-nummer fors worden uitgebreid.

Privacy bij zorgverzekeraars moet beter worden beschermd

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) wil dat zorgverzekeraars maatregelen treffen om de privacy van verzekerden beter af te schermen. Gegevens worden vaak langer bewaard dan wettelijk is toegestaan. Vaak ontbreken bepalingen om misbruik van informatie tegen te gaan. Ongeveer een kwart van de zorgverzekeraars gaf aan geen beleid of richtlijnen te hebben voor het recht van verzekerden op inzage, correctie, afscherming of verwijdering van persoonsgegevens. **Medische informatie wordt, evenals bijvoorbeeld informatie**

over godsdienst, beschouwd als bijzondere informatie in de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP: paragraaf 2) en burgers genieten op dat punt extra rechtsbescherming.

Automatic Number Plate Recognition System (Kentekenregistratie)

In mei 2008 werd aangekondigd dat op bepaalde snelwegen de kentekens van alle passerende motorvoertuigen automatisch worden gescand met behulp van de zogenaamde 'catchken' en vergeleken met gegevens van een centraal computerbestand. Door de kentekens te scannen en te 'filteren' kunnen mobiele criminelen als ramkrakers beter worden opgespoord. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) was kritisch. Er zou sprake zijn van een fundamentele beleidsomslag. **Iedere automobilist wordt bij deze opsporingswerkwijze als verdachte aangemerkt, totdat het tegendeel is bewezen.** Burgers daarentegen waren enthousiast en gebruikten de bekende cliché's. *'Wie niets heeft gedaan, hoeft niet te vrezen'* en *'Ze gaan hun gang maar, ik heb niets te verbergen'*. De vraag is of die redenering klopt.

Hoewel persoonsregistratie en privacy moderne onderwerpen zijn, leert de geschiedenis ons veel over mogelijke risico's en gevaren. **Tijdens de Tweede Wereldoorlog konden in ons land verhoudingsgewijs veel Joden worden opgepakt, door de doelmatige registratie van Joodse medeburgers.** Onder ambtenaren in Amsterdam circuleerde een overzichtskaart, een zogenaamde stippenkaart.

'Iedere stip tien Joden'. Na de oorlog ontstond er in de voormalige DDR een dictatuur, die de bevolking controleerde en manipuleerde op basis van informatie over bijvoorbeeld politieke voorkeur of levensbeschouwing. Het enige 'delict' van deze mensen was dat zij hun mening uitdroegen. Ook in de Bijbel treffen we aanwijzingen aan over gebruik van informatie en persoonsregistratie. (Ester 3, Daniel 6).

CBP: Politie beschermt gevoelige informatie onvoldoende

De meeste regionale politiekorpsen beschermen hun gevoelige en vertrouwelijke informatie onvoldoende. Dat concludeert het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) dinsdag op basis van een onderzoek. Het blijkt dat de meeste korpsen kort voor de invoering van de Wet politiegegevens (Wpg) niet

waren toegerust op de eisen die deze nieuwe wet stelt. Onder de sinds 1 januari 2008 geldende wet zijn de mogelijkheden voor verwerking van politie-informatie uitgebreid. Als compensatie voor de ruimere gegevensverstrekking binnen en door de politiekorpsen zijn in de nieuwe wet extra waarborgen opgenomen. Die moeten ervoor zorgen dat de informatie niet in verkeerde handen terechtkomt. **Het CBP is de toezichthouder op de verwerking van persoonsgegevens door de politie.** In de aanloop naar de Wet politiegegevens heeft het CBP het functioneren van de infodesk binnen de regionale politiekorpsen onderzocht en gekeken of de bescherming van persoonsgegevens wordt gegarandeerd.

Hackers breken in op bankrekening Sarkozy

Criminelen hebben via internet op de persoonlijke bankrekening van de Franse president Nicolas Sarkozy ingebroken. Er is een onderzoek naar het incident ingesteld. Dat een woordvoerder van het Franse kabinet gezegd. Het weekblad Journal du Dimanche meldde zondag dat hackers informatie over Sarkozy's bankrekening hadden weten te verkrijgen en geldbedragen daarvan hadden afgehaald. Sarkozy meldde de diefstal vorige maand. De verantwoordelijken zijn nog niet gevonden.

Bankrekeningen leeggehaald na pinnen bij NS

Gebruikers van de kaartjesautomaat op het Centraal Station van Gouda, zijn deze week slachtoffer geworden van skimmen. De bankrekeningen zijn vanuit Engeland leeggehaald. Een van de slachtoffers ging voor 1400 euro het schip in. Hij betaalde maandagmorgen met zijn pinpas en de volgende morgen was zijn pas geblokkeerd. Toen hij een nieuwe pas kreeg toegestuurd ontdekte hij dat zijn rekening vanuit Engeland was geplunderd. Een woordvoerder van de NS verklaarde dat criminelen camera's boven het toetsenbord plaatsen. Aanbevolen wordt dan ook om het toetsenbord met de hand af te schermen. **Uit dit voorval blijkt opnieuw dat het elektronische geldverkeer minder veilig is dan belanghebbenden, met name de banken, vaak doen voorkomen.** De schade is overigens vergoed.

Spanning tussen politietop en AIVD

De Hoofdcommissarissen zijn boos op de AIVD vanwege de screening naar betrouwbaarheid/integriteit van een van de korpschefs. Er zijn meer vertrouwensfuncties waarbij zo'n screening plaats vindt zoals ambassadeurs en topambtenaren op de departementen. Er wordt bijvoorbeeld onderzocht op omstandigheden die een aankomend ambtenaar chantabel zouden maken. De rapporten van de AIVD zijn geheim. De AIVD wijst de kritiek van de korpschefs af en geeft aan dat er voldoende wettelijke mogelijkheden zijn om in

beroep te gaan en bezwaar aan te tekenen. Betrokkene overweegt een juridische procedure. De Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) heeft een onafhankelijk onderzoek aangekondigd.

Overheid en bedrijfsleven onzorgvuldig met informatie

Overheid en bedrijfsleven gaan niet zorgvuldig genoeg om met informatie. Er is onvoldoende beveiliging van grote databanken waarin vertrouwelijke informatie ligt opgeslagen, bijvoorbeeld medische informatie. Dit is zorgwekkend met het oog op de invoering van een groot aantal elektronische persoonsdossiers vanaf 2009. Tienduizenden zorgverleners zullen toegang krijgen tot bijvoorbeeld het Elektronisch Patiëntendossier (EPD). Belangrijk is dat er goede authenticatie is en beveiliging van dossiers. Het risico dat er informatie weglekt is groot. De Wet bescherming persoonsgegevens kwalificeert informatie over gezondheid als zeer gevoelig. Weglekken van informatie kan grote schade berokkenen bijvoorbeeld bij het afsluiten van verzekeringen, sollicitaties enz. Het is een probleem dat in veel landen speelt. In de VS slaagden hackers erin miljoenen medische dossiers te hacken. Dat is ook in ons land mogelijk.

Ik voeg er aan toe dat ook kerken zich nu eens dienen te beraden op de wijze waarop met informatie verwerkt en opslaat, bijvoorbeeld over pastorale kwesties. Het is binnen christelijk Nederland helaas een onontgonnen gebied en moeilijk bespreekbaar onderwerp. Veel meer burgers zouden gebruik moeten maken van de rechten die worden geboden in wetgeving als de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (onderdeel Burgerlijk Wetboek) en de Wet bescherming persoonsgegevens. Het zogenaamde recht op inzage en correctie.

Ziekenhuizen onzorgvuldig met medisch dossier

Een verslaggever van Omroep West testte hoe ziekenhuizen omgaan met de privacy van patiënten. Zij verstrekken medische dossiers van patiënten zonder te controleren of de aanvrager recht heeft op die informatie. Een journalist van de regionale omroep benaderde zes ziekenhuizen in Zuid-Holland. Hij deed zich voor als medewerker van een ziekenhuis uit de regio en vroeg naar medische dossiers van patiënten. Zonder enige controle stuurden de ziekenhuizen hem de documenten per fax, zo bleek uit de reportage. In medische dossiers staat zeer vertrouwelijke informatie, zoals de ziektegeschiedenis van de patiënt, laboratoriumuitslagen, operatieverslagen en medicijngebruik. Ook het College Bescherming Persoonsgegevens concludeert dat ziekenhuizen niet aan normen voldoen voor informatiebeveiliging. Samen met de Inspectie Gezondheidszorg (IZG) deed zij onderzoek naar de beveiliging in twintig ziekenhuizen. Geen van de onderzochte ziekenhuizen voldeed aan de norm. Dit kan ernstige gevolgen hebben voor de kwaliteit van de zorg en de privacy van patiënten. Met het oog

op de invoering van het EPD een zeer schokkende conclusie. Ziekenhuizen moeten nu een plan van aanpak opstellen om aan de norm te gaan voldoen.

Eerder gaf ik al aan dat informatie over gezondheid als extra gevoelig wordt beschreven in de WBP. Informatie over het EPD kunt u ook lezen in voorgaande updates op mijn publicatie Identificatie. Ik krijg veel vragen of er bezwaar gemaakt moet worden. Het gaat om een persoonlijke keuze en iedereen maakt zijn of haar eigen afwegingen daarbij. De voordelen zijn evident. Wie een hartstilstand krijgt of bewusteloos een ziekenhuis wordt binnengebracht heeft er baat bij dat er informatie beschikbaar is over medicatie, diagnoses, mogelijke complicaties. Ik ken iemand uit mijn omgeving die wegens een spierziekte een risico loopt bij narcose. Die informatie kan van levensbelang zijn. Nadeel van het EPD is dat de beveiliging nog niet optimaal is. Het systeem kan gevoelig zijn voor hackers, stroomstoringen, virussen enz. Lekken of misbruik van informatie kan tot gevolg hebben dat informatie een rol kan spelen bij toekomstige sollicitaties, afsluiten van verzekeringen, hypotheek enz. Wat mij opvalt, is dat er nu zoveel commotie is over het EPD. We maakten ons minder zorgen toen het Suwi-systeem (Structuurwet uitvoeringsorganisatie werk en inkomen) werd geïntroduceerd, een biometrische databank in het leven werd geroepen en het Burger Service Nummer werd ingevoerd. Dat BSN is de zoekleutel op basis waarvan informatie kan worden verzameld, verwerkt en aan personen wordt gebonden. Kenmerkend aan het BSN is dat gebruik niet beperkt blijft tot de overheid maar ook daarbuiten zoals zorgverleners, zorgverzekeraars enz. Als de intensiteit van de informatieverwerking zo toeneemt, schept dat extra beveiligingsrisico's. Ik stel met nadruk dat ik doel op het totale systeem van persoonsregistratie en identificatie dat zich momenteel ontwikkelt. Ook bedrijven en organisaties als kerken registreren er vaak op los en ook daarbij gaat het om gevoelige informatie over gezondheid, pastorale kwesties enz. De overheid is tenminste nog open over het systeem en eventuele beveiligingsrisico's.

Persoonlijk zet ik in op een actieve benadering van politici zoals Kamerleden om te bewerkstelligen dat de beveiliging optimaal is als het EPD- systeem is ingevoerd. Ik heb al eerder n.a.v. het biometrisch paspoort aangegeven dat de ethische en levensbeschouwelijke grens t.a.v. persoonsregistratie en identificatie voor mij ligt bij implantatie van een id.chip.

Burgemeester wil contant betalen bij supermarkt verbieden

Burgemeester Jorritsma van Almere stelde in november 2008 voor om contante betalingen te verbieden om zo overvallen op supermarkten te voorkomen. Als er geen contant geld aanwezig is, heeft het ook geen zin om een overval te plegen. Een opmerkelijk standpunt voor een burgemeester van een partij die altijd tegen teveel overheidsbemoediging is. Daar komt bij dat de problemen

erdoor worden verplaatst. Onlangs werd bekend dat ook digitaal betalen niet veilig is. Er vindt op grote schaal identiteitsfraude plaats en gegevens van creditcardhouders worden door Oost-Europese banden gehackt en doorverkocht. Daarnaast hebben de banken regelmatig te maken met pinpasfraude, skimmen en phishing (hengelen naar gegevens via internet). Door het voorstel worden de problemen alleen maar verplaatst en de burger wordt nog sterker afhankelijk van digitale systemen, die een bedreiging vormen voor de privacy.

Ophef over registratie in het Elektronisch Kinddossier

VVD-kamerlid Dezentjé uitte in november 2008 kritiek op minister Rouvoet (Jeugd en Gezin) over bepaalde registraties in het Elektronisch Kinddossier. In dat EKD komt allerlei informatie over het kind te staan. In de zogenoemde Basisdataset kan worden aangegeven of kinderen schaamhaar hebben en hoe het eruitziet. 'Lichte, lange ongekrulde haren', 'donkere gekrulde beharing' en 'beharig volwassen' zijn enkele antwoordmogelijkheden. "Waarom moeten we dit weten?", vindt Dezentjé. "Professionals hebben de lijst ontwikkeld. Het hoeft alleen onderzocht te worden als het relevant is", laat Rouvoet weten. De Tweede Kamer vond de kritiek op minister Rouvoet overdreven. In het verleden heb ik diverse malen persoonlijk en via correspondentie contact gehad met de toenmalige fractievoorzitter van de CU, Rouvoet. Persoonlijk schat ik in dat dit dossier hem zwaar valt. Mijn scepsis rond te ver doorgevoerde persoonsregistratie en verwerking van gevoelige informatie mag duidelijk zijn. De kritiek bij monde van het VVD-kamerlid komt echter enigszins hypocriet bij mij over. Juist de VVD kiest vaak voor meer controle en repressie en dus verwerking van informatie en schreeuwt via woordvoerders van de daken dat veiligheid dient te prevaleren boven privacy.

Bronnen:

Trouw on Line, 15 januari 2008. 'OV-chipkaart definitief gekraakt door Nijmeegse onderzoekers'.

Nederlands Dagblad, 30 januari 2008. 'Europese Sepa verdringt pincode en acceptgiro'.

Hoogeveensche Courant, 8 mei 2008. 'Legitimatie bij consult en visite'.

Onderzoek Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) naar bescherming persoonsgegevens verzekeren. 'Privacy moet beter worden beschermd', mei 2008.

Trouw, 7 mei 2008. 'Kritiek op registratie kentekens rond Zwolle'.

NRC-Handelsblad, 7 mei 2008. 'Kritiek op scannen van kentekens'.

Nederlands Dagblad, 16 mei 2008. 'Privacy in EU loopt gevaar'.

Brochure 'Uw burgerservicenummer'. Uitgave Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Reformatorisch Dagblad, 14 oktober 2008. CBP: Politie beschermt gevoelige informatie onvoldoende.

Website dagblad Trouw, 20 oktober 2008.

De Telegraaf on line, 31 oktober 2008. 'Bankrekening leeggehaald na pinnen bij NS'.

De Volkskrant, 8 /11/08. 'Spanning politie en AIVD over screening korpschef' 'Onderzoek AIVD: 'je reinste Kafka'.

Nederlands Dagblad, 8 november 2008. 'Overheid lichtzinnig met data' en 'Hoe meer dossiers, hoe meer lekt'.

Reformatorisch Dagblad, 11 november 2008. 'Ziekenhuizen onzorgvuldig met medische dossiers'.

De Volkskrant-on-line, 12 november 2008. 'Onderzoek van AIVD doorgelicht'.

De Telegraaf-online, 12 november 2008. 'Jorritsma wil contant betalen bij supermarkt verbieden'.

Persbericht van het CBP, 13 november 2008. 'Informatiebeveiliging ziekenhuizen voldoet niet aan de norm'.

Algemeen Dagblad en De Telegraaf., 25 november 2008 respectievelijk 'Vrees voor Rouvoets schaamhaarpolitie' en 'Schaamteloos registratieplan'.

4. DIVERSEN / ETHIEK / EXCESSEN

Nederland niet bestand tegen cybercrime

Cybercrime dreigt een onbeheersbaar probleem te worden. Deskundigen vragen zich overal ter wereld af of veilig internetten nog wel mogelijk is. Het fenomeen professionaliseert en internationaliseert op grote schaal, en het doembeeld van een terroristische digitale aanslag is zeker denkbaar. Het maakt de noodzaak om de ICT-infrastructuur volledig te beveiligen en het zorgen voor een noodplan tot een dwingende prioriteit. Dat blijkt uit de laatste resultaten van het ICT Barometer onderzoek uitgevoerd in opdracht van Ernst & Young onder een representatieve groep van ruim 600 managers en leidinggevendenden bij de overheid en in het Nederlandse bedrijfsleven.

Nederlanders voorstander van algemene DNA-databank

In mei 2008 werd op basis van een zogenaamde DNA-match een verdachte aangehouden in de Puttense moordzaak. Direct gingen er stemmen op om de DNA-databank van Justitie fors uit te breiden. Uit een van de vele opiniepeilingen die rond deze nieuwe ontwikkeling werden gehouden, bleek dat ruim 60% van de Nederlanders voorstander is van een algemene DNA-databank. Dat zou er dus op neer komen dat DNA van iedere Nederlander wordt vastgelegd. Los van de emotie-van-het-moment zou het goed zijn als er over dergelijke ingrijpende ontwikkelingen een breed maatschappelijk debat zou worden gehouden. Afgezien van de vele voordelen voor de rechtshandhaving, kleven er immers ook nadelen aan een dergelijk systeem. Criminelen zouden lichaamsmateriaal als haren op een plaats delict kunnen achterlaten om een verdenking naar anderen af te schuiven. DNA-materiaal kan ook worden misbruikt voor andere doeleinden, omdat er informatie uit kan worden herleid over ras of bijvoorbeeld iemands medische situatie.

Dat de ontwikkelingen op gebied van DNA snel gaan, blijkt wel uit het volgende bericht van de website van de Tweede Kamer.

DNA-onderzoek familieleden verdachten

De laatste jaren is DNA-onderzoek niet alleen succesvol gebleken bij het ophelderen van ernstige misdrijven. Sinds de verruiming van de regels voor DNA-onderzoek in 2001 en 2004 blijken ook veel voorkomende misdrijven, zoals woninginbraken, beter oplosbaar. Op basis van een verkennend onderzoek pleit minister Hirsch Ballin van Justitie onder meer voor het toepassen van verwantschapsonderzoek (DNA-onderzoek van familieleden van verdachten). Ook zou DNA-onderzoek inzetbaar mogen zijn om eerder gepleegde feiten op te lossen en toekomstige strafbare feiten te voorkomen. Verder moet dergelijk onderzoek mogelijk zijn op verzoek van het slachtoffer. Tevens zou DNA-onderzoek toepasbaar moeten zijn op ongeïdentificeerde overleden slachtoffers. Het zogenaamde verwantschapsonderzoek gaat ver en tast ook de privacy van familieleden aan. Voor mij persoonlijk is de vraag relevant waar de grenzen liggen van de inzet van opsporingsmiddelen. Het voorstel van de minister staat volgens mij op gespannen voet met belangrijke burgerrechten zoals de artikelen 10 (bescherming persoonlijke levenssfeer) en 11 (het recht op lichamelijke integriteit) van de Grondwet.

Landelijke DNA-databank voor politie-agenten

De minister van Binnenlandse Zaken gaf in juni 2008 aan het draagvlak af te willen tasten voor een landelijke DNA-databank van agenten. Hun sporen op een plaats van delict zouden snel kunnen worden geëlimineerd als hun DNA-structuur bekend is, zo hoopt Ter Horst. De politievakbonden zien beren op de weg als agenten verplicht DNA moeten afstaan.

De politievakbond ACP trapt een enquête onder haar leden af om na te gaan hoe zij tegenover het verplicht afstaan van DNA staan. Ook voelt de bond deskundigen aan de tand. Een woordvoerder toonde zich sceptisch. "Het gaat ver", zegt hij. "Zo zijn agenten niet de enige die sporen achterlaten op een plaats van delict. De vraag is wat je nou eigenlijk wil uitsluiten."

Ook de politiebond NPB wijst erop dat medewerkers van het Openbaar Ministerie, ambulancepersoneel en de rechter-commissaris zich eveneens op een misdadplek begeven. Voorzitter Han Busker zegt geen enkel signaal te hebben gekregen dat ook met die partijen over het verplicht afstaan van DNA wordt gesproken. Volgens de politiebonden moet de discussie buitengewoon grondig worden gevoerd. Men is bevreesd voor aantasting van grondrechten zonder dat kan worden overzien wat de gevolgen kunnen zijn voor de toekomst.

Politiebond ACP tegen invoeringen databank voor politie-agenten

Duit een persbericht van 13 november 2008 van de Politiebond ACP blijkt dat men het standpunt inneemt dat er geen DNA-databank (met DNA- profielen en

DNA-materiaal van politiemensen) moet komen. Daarnaast staat de ACP ook afwijzend tegen afname van DNA-materiaal op vrijwillige basis. Binnen het bondsbestuur is, bij de bepaling van dit standpunt, vooral een afweging gemaakt tussen de noodzaak van de maatregel ten behoeve van het politieonderzoek en de bescherming van o.a. de privacy van politiemensen. Zo zou het afnemen van genetisch materiaal bij politiemensen er voor moeten zorgen dat, wanneer op een plaatsdelict sporen worden gevonden, er gemakkelijk kan worden vastgesteld of die afkomstig zijn van politiemensen. Op die manier kan het onderzoek sneller en efficiënter worden voortgezet. Forensisch DNA-onderzoek is echter ook erg ingrijpend op het gebied van de privacy. Zo identificeert het DNA van een mens niet alleen de persoon zelf, maar ook de familie van deze persoon. Argumenten aan beider zijden die een nauwkeurige afweging waard zijn

Europese economische regering is een feit

Sinds de top van de Eurogroep in Parijs is de Europese economische regering, waar we zo lang om gevraagd hebben, een feit. Dat verklaarde de Franse president Nicolas Sarkozy na afloop van de Europese Raad. "Het komt er nu op aan op de ingeslagen weg verder te gaan", aldus de Franse president, "en ons gezamenlijk tegen een crisis in de reële economie te verzetten". Sarkozy was erg tevreden met het resultaat van de top en verklaarde dat de ontmoeting met de Amerikaanse president George W. Bush en de internationale conferentie over het internationaal financieel systeem nu de eerste prioriteit wordt.

J.S: Het is duidelijk. De kredietcrisis brengt ons in hoog tempo naar de Nieuwe Wereldorde met een nieuw financieel regime en uiteraard wereldwijde standaardisatie van identificatie- en informatiesystemen.

Europarlement kwaad over invoering bodyscan

Het Europees Parlement is bijzonder geërgerd over plannen van de Europese Commissie voor de invoering van de dwars door kleding heen kijkende bodyscan op Europese vliegvelden. Op initiatief van de Europese liberalen zal het EP een resolutie aannemen die de EC verantwoording roept.

DPP chief Macdonald attacks Big Brother state surveillance

De overheid moet voorzichtig omgaan met de snel groeiende macht die zij krijgt door de moderne informatietechnologie. Anders lopen we het risico over te gaan in een veiligheidsstaat (controlestaat). Aldus een Britse topambtenaar belast met de rechtshandhaving. Hieronder een uitspraak uit de publicatie in het Engels.

He told an audience in London last night: "We need to take very great care not to fall into a way of life in which freedom's back is broken by the relentless

pressure of a security state.” Technology, he added, was of critical importance to the struggle against serious crime and used wisely, could protect society.

Psychiaters stoppen met praktijk vanwege medisch beroepsgeheim

Tientallen psychiaters en psychotherapeuten stoppen mogelijk met hun praktijk. Ze kunnen zich niet vinden in het nieuwe ‘diagnose-behandel-combinatiesysteem’ (DBC). Het systeem verplicht hen diagnostische informatie over hun patiënten aan zorgverzekeraars te verstrekken en dat achten zij in strijd met hun beroepsgeheim. Psychiaters en psychotherapeuten zijn verplicht om op declaraties aan verzekeraars te melden aan welke ziektes hun patiënten lijden, welke therapie ze krijgen en wat de vorderingen zijn. In de praktijk zou het betekenen dat men declaraties stuurt naar verzekeraars sturen, waarin staat dat de patiënt bijvoorbeeld wordt behandeld voor schizofrenie, een depressie of bipolaire stoornis. Dokters hebben echter een eed afgelegd waarin ze beloven zich aan hun zwijgplicht te houden. Vele tientallen psychiaters en psychotherapeuten worstelen met deze problematiek en overwegen met hun praktijk stoppen. Zowel de Nederlandse Zorgautoriteit als de minister van VWS achten de bezwaren ongegrond.

Reeds enige tijd ontvang ik persoonlijk (J.S.) van mensen die werkzaam zijn in de GGZ vragen over deze problematiek en de aantasting van de privacy van zorgcliënten.

Uit een onderzoeksrapport van het Kennispunt recht, economie bestuur en organisatie van de Universiteit Utrecht bleek gisteren dat patiëntgegevens nu ten onrechte naar zorgverzekeraars gaan. Volgens juriste Cindy Evers is de privacy van patiënten in de geestelijke gezondheidszorg onvoldoende gewaarborgd. Evers vindt dat het declaratiesysteem moet worden aangepast. „Het is voldoende als de declaratie gewoon het tarief en de geleverde zorg bevat, zonder de diagnose-informatie." Dat zou dan moeten in de vorm van het aantal consulten onder de noemer 'psychotherapie'. D66-leider Alexander Pechtold, die het rapport gisteren in ontvangst nam, zegt dat de overheid te weinig oog heeft voor privacy.

Televisieprogramma over handel in creditcardgegevens

Gegevens van Nederlandse creditcardhouders zijn te koop op Russische criminele sites. Voor vijf dollar per stuk kocht het televisieprogramma ZEMBLA acht willekeurige ‘personages’: hun namen, huisadressen, e-mailadressen, telefoonnummers en creditcard-gegevens. Met die gegevens heeft ZEMBLA probleemloos aankopen gedaan. Die werden betaald door de bezitters van de creditcard. Het OM heeft de zaak in onderzoek. ‘Ik heb niks te verbergen’, reageren veel Nederlanders als het om het onderwerp privacy gaat. Maar wat als hun identiteit wordt gestolen en criminelen onder hun naam misdaden plegen? ZEMBLA onderzocht hoe veilig persoonsgegevens bij

overheid en bedrijfsleven zijn. De resultaten zijn schokkend. Gegevens die blijkbaar niet goed beveiligd waren en door criminelen konden worden onderschept.

Banken en creditcardmaatschappijen doen geen uitspraken over de grootte van fraude met creditcardgegevens. Men is bang dat mensen het systeem dan gaan mijden en daarvoor zijn de belangen te groot. Naar aanleiding van de uitzending heerst de opvatting dat bedrijven verplicht zouden moeten worden om diefstal van persoonsgegevens te melden aan hun klanten.

Dat lijkt mij een uitgemaakte zaak, waarover niet eens gediscussieerd zou mogen worden. Het is uitermate onzorgvuldig als die melding niet wordt gedaan door bedrijven.

Duitse politie mag computer burger onderzoeken

De Duitse Bondsdag heeft een wetsvoorstel aangenomen dat het mogelijk maakt voor de politie om online de persoonlijke computer van burgers te controleren. Er was veel weerstand tegen het wetsvoorstel. Het voorstel kon op een meerderheid rekenen vanwege veiligheid en terrorismebestrijding.

Hoe lang zal het nog duren voordat andere EU-lidstaten dit beleid overnemen?

Banken kijken ongevraagd in rekeningen personeel

Bij verdenking van onregelmatigheden checkt een aantal banken in ons land ongevraagd de salaris- en betaalrekeningen van eigen werknemers. Zo wordt pin- en betaalgedrag gecontroleerd, zodat kan worden vastgesteld waar een werknemer is geweest en wanneer. Volgens de advocaat van een werknemer die op grond van dergelijke informatie werd ontslagen, handelt men in strijd met de Wet bescherming persoonsgegevens. De banken geven aan dat dit slechts in uitzonderlijke gevallen gebeurt en slechts door een bepaalde onderzoeksafdeling. In het verleden heb ik al vaker vraagtekens geplaatst bij de forensische handelingen van sommige banken. Ik keur dat af, omdat men zich in feite 'opsporingsbevoegdheid' aanmeet, zonder dat er sprake is van democratische controle zoals dat bij de politie en andere diensten wel het geval is.

Terrorisme en de geplande 'Nieuwe financiële architectuur' leiden tot universele machtsconcentratie

Door de kredietcrisis en de gevolgen ervan streeft de wereld naar een 'Nieuwe financiële architectuur'. Dat is besloten door de wereldleiders die elkaar in november 2008 ontmoetten in de VS. Voorkomen moet worden dat zich in de toekomst weer een financiële catastrofe voordoet. De gevolgen van de kredietcrisis op de reële economie beginnen nu zichtbaar te worden. Wereldwijd

zien we een streven naar meer machtsconcentratie op internationaal en universeel niveau om de problemen het hoofd te bieden. Controle en repressie zullen toenemen. Terroristische aanslagen zoals eind november 2008 in Mumbai (India) zullen het proces dat is ingezet verder versterken en door onvoorziene omstandigheden kan het in een stroomversnelling geraken. **Opvallend en veelzeggend was dat de aanslagen in Mumbai niet alleen waren gericht tegen de staat India, maar vooral tegen Amerikaanse en Britse staatsburgers en Joden.** Het Joodse Chabatcenter was een belangrijk doelwit van de terroristen. Ik verwacht de komende jaren belangrijke politieke en economische verschuivingen op de wereld. In diverse publicaties heb ik daar in het verleden vanuit mijn levensbeschouwing op gewezen.

Bronnen

Website Ernst&Young, 7/2/2008. Diverse dagbladen en andere media van 6 en 7/2/2008.

Maandblad De Oogst, februari 2008. 'Digitale verlamming'.

www.nu.nl, 23 mei 2008. 'Nederlanders willen best DNA afstaan'.

Beveiliging Nieuws, 16-6-2008

Dagblad De Morgen (B), 16-10-2008

De Telegraaf, 21 oktober 2008.

Times on line, 22 oktober 2008

Nederlands Dagblad, 11 november 2008. 'Psychiaters sluiten praktijk'.

Programma Zembla, 9 november 2008 'We weten alles van u'.

Hoogeveensche Courant, 10 november 2008. 'Meldt diefstal van persoonsgegevens'.

Internet-editie Die Welt, 12 november 2008. 'Bundestag gibt grünes Licht für BKA-Gesetz'.

Persbericht website Politiebond ACP, 13 november 2008. . 'Afstaan DNA-materiaal alleen bij zwaarwegende argumenten'.

De Telegraaf, 25 november 2008. 'Banken snuffelen in rekeningen personeel'.

28 januari 2009 is Privacydag (Data Privacy Day). In de VS en de landen van de EU wordt stil gestaan bij de bescherming van privacy. Doel is om de betrokkenheid bij dit belangrijke onderwerp te vergroten, met name onder jongeren.